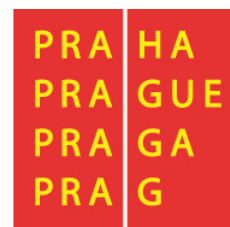

METODIKA PRO PŘEDŠKOLÁKY

BAMBÍNO SLAVÍ VÁNOCE

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

BAMBÍNO SLAVÍ VÁNOCE

Nikoho nemůže překvapit, že jsme se v prosinci, s našimi kamarády, vypravili objevovat tajemství Vánoc napříč světadíly. Kdo z nás ví, jak se slaví Vánoce například na druhé straně zeměkoule nebo třeba v Mexiku? Někteří z nás tuší, že za oceánem nosí dárky dětem Santa Claus 25.12., nicméně my jsme vyzkoumali, že ve Švédsku to dříve býval Julbock; ve Francii je to Papa Noel a v Rusku Děda Mráz. V Itálii mohou nosit dárky hned dvě kouzelné postavy, buď je to Babbo Natale, který nám trochu připomíná našeho Mikuláše anebo si Italové musí počkat až do příchodu tří králů na čarodějnici Befatu. To je fajn, že má Ježíšek spoustu kamarádů, kteří mu s dárky pomáhají. Sám by to stihl jen stěží.

Podrobně jsme se s kamarády snažili pochopit velmi zajímavý, a od našich tradičních Vánoc odlišný, židovský svátek Chanuka. Tento židovský svátek nemá s narozením Ježíška, stromečkem a dárky pranic společného. Chanuka připomíná zázrak oleje, který byl třeba na rozsvícení osmiramenného svícnu na nově vysvěceném oltáři, původně zničeného chrámu. Od té doby se chanuková světla rozsvěcí v období, které je přibližně společné našemu adventu. Umisťují se na dobře viditelné místo, zpravidla k hlavnímu vchodu, aby je kolemjdoucí mohli vidět a připomněli si tak zázrak tohoto svátku.

K našim Vánocům nepochybně patří i vánoční stromeček a adventní kalendář. Ani tyto nezbytné vánoční artikly nezůstaly bez povšimnutí. Například jsme zjistili, že oba se k nám dostaly z blízkého Německa a kupodivu za pár set let své každoroční přítomnosti v mnohých rodinách neprodělaly mnoho zásadních změn. Kalendář stále zůstává plný překvapení a s každým otevřeným okýnkem jsme blíže ke Štědrému dni. A stromeček? Krom toho, že jsme jej otočili o 180° a prakticky zasadili do stojánku, se sním zas tolik změn nestalo. Stále jej zdobí ozdoby dle fantazie jeho majitelů a někteří se rádi vrací k původním jablíčkům a ořechům.

ADVENTNÍ KALENDÁŘ

Věková skupina / skupinová / individuální aktivita:
předškoláci; skupinová aktivita

Materiál:

- didaktický materiál (obrázky, interaktivní tabule, fotografie): historie adventních kalendářů (1851 Německo), historické i novodobé verze
- výtvarné potřeby – papíry (bílé, barevné), barvy, nůžky, lepidlo, nýt (drátek, jehla a nit)

Cíl aktivity:

- zrakové vnímání - posílení barvocitu
- práce s barvami
- cvičení jemné motoriky - vystřihování
- spolupráce ve skupině, ve dvojicích – případně individuální práce
- poznávání tradic – navázání na historii v evropském měřítku

Popis aktivity:

- Na začátku prosince spousta dětí dostává adventní kalendáře a my si s dětmi můžeme vyrobit vlastní. Společný nebo každý svůj individuální odpočítávač času do příchodu štědrého dne. Historie adventních kalendářů sahá do roku 1851 do Německa, kdy začaly vznikat první kalendáře s okýnky, které obsahovaly veršičky, citáty z bible. Teprve po 2. světové válce se začaly objevovat verze s laskominami, tak jak je známe dnes.
- S dětmi porovnáваме současné adventní kalendáře s historickými. Na mapě si můžeme ukázat, ze které země je který kalendář.
- Výroba sněhulákovy hlavy: sněhulákova hlava je lemována číslicemi 1 – 24, tj. počet dní do Vánoc, nos je pohyblivý a každý den jej společně s dětmi posouváme.

Pozor na stereotypy: Ne všechny děti slaví Vánoce ve stejný den. V některých zemích připadá oslava Štědrého dne až na 7.1., 25.12, může být pohyblivý, apod.

Věková skupina / skupinová / individuální aktivita:
předškoláci; skupinová aktivita, individuální tvorba

Cíl aktivity:

- sluchové vnímání – příběh svátku světel
- zrakové vnímání - posílení barvocitu
- práce s barvami
- cvičení jemné motoriky - vystřihování
- poznávání tradic – židovské Vánoce – společné a rozdílné znaky, kalendář – členění roku na měsíce, počátek adventního období, počátek chanuky

Materiál:

- didaktický materiál (obrázky, interaktivní tabule, fotografie): příběh židovských Vánoc, osmi ramenný svícen, 14 cípá hvězda, chrám Narození Páně – Betlém, Jeruzalém; Juda Makabejský, Matatíáš (otec Judy)
- výtvarné potřeby – papíry (bílé, barevné, černé), barvy, nůžky, lepidlo,

Popis aktivity:

- Přibližně v době adventu začínají lidé vyznávající židovské náboženství odpočítávat 25 dní do osmidenního svátku světel Chanuka.
- Dětem přepravíme příběh o vítězství obyčejných lidí, kteří pod vedením Judy Makabejského zvítězili nad seleukovskou armádou. Oltář, který byl znesvěcen a zbořen při povstání, znovu postavili a když chtěli zapálit osmiramenný svícen, zjistili, že nemají dostatek oleje. Jedna nádoba, kterou našli stačila pouze na jeden den. Ale stal se zázrak a olej z této nádoby vydržel hořet 8 dní, než kněží připravili olej nový. Na počest tohoto zázraku se slaví v době křesťanských Vánoc svátek světel Chanuka. Svíce se zapalují postupně, každý den za soumraku a začátek tohoto svátku je pohyblivý podle židovského kalendáře, vždy 25. den měsíce kislev.
- Výroba svícnu: dětem můžeme dát tištěnou předlohu svícnu k vybarvení, zdatní malíři mohou malovat dle předlohy. Děti svícny vybarví, vystřihnou a nalepí na černý podklad. Obrázky umístíme do oken, na dobře viditelné místo. Podle tradice se chanukije – svícny umísťovaly poblíž hlavního vchodu nebo k hlavními oknu, aby kolemjdoucí mohli vidět chanuková světla a připomínaly tak zázrak tohoto svátku.
- S dětmi porovnáváme podle kalendáře, kdy začíná advent a kdy se odpočítává čas do chanuky.

Pozor na stereotypy: Ne všechny děti slaví Vánoce ve stejný den. V některých zemích připadá oslava Štědrého dne až na 7.1., 25.12 nebo může být pohyblivý apod.

JULBOCK - ROHATÝ KOZEL

Cíl aktivity:

- rozvoj komunikačních dovedností – naslouchání ve skupině, pravidla diskuze
- zrakové vnímání – orientace na mapě, porovnávání – hledání společných / rozdílných znaků
- poznávání tradic – Vánoce ve Švédsku – společné a rozdílné znaky
- rozvoj jemné motoriky – výroba kozla

Materiál:

- didaktický materiál (obrázky, interaktivní tabule, fotografie): postavy, které nosí dětem dárky v jiných zemích (Julbock – rohatý kozel, Santa Claus, Pere Noel, Děda Mráz, Babbo Natale, čarodějnice Befata, ...); švédská vlajka, fotografie ze Švédska v době Vánoc – počasí, typická zvířata
- vyrobený model Julbocka – předloha pro výrobu
- Ivana Holbova, Etno panenky – Göte (Švédsko), případně další panenky
- Dětské puzzle Mapa světa - pěnové puzzle, glóbus, atlas světa
- Na výrobu kozla: sláma (případně jiný materiál, který může slámu nahradit – proužky papíru, vlna ...), stuha,

Popis aktivity:

- Göte (etnopenenka) prostřednictvím paní učitelky dětem vypráví svůj vánoční příběh. Nejprve „přináší“ dětem ukázat vlajku Švédska – děti hledají Švédsko na mapě, ukazují na mapě stejnou vlajku. Porovnáváme vzdálenosti – je to od ČR daleko nebo je to blízko, na jakém světadílu leží Švédsko a ČR.
- Göte vypráví dětem o počasí, které je ve Švédsku v době Vánoc. Děti naopak vypráví Göte o počasí v ČR. Pokud jsou ve skupině děti z dalších zemí, pak připojují své zážitky z počasí z jejich domova.
- Göte vypráví dětem, že původně ve Švédsku nosil dárky dětem Julbock – rohatý kozel, ale dneska už jim je nosí Santa. Děti povídají Göte, kdo nosí dárky dětem v ČR. Pokud máme děti z jiných zemí, pak vypráví ony, kdo jim kdy nosí dárky. Pokud máme jen české děti, pak doplňujeme ostatní bytosti my. S dětmi si pokládáme jejich obrázky na mapu.
- S dětmi vyrábíme model rohatého kozla, který s sebou přinesla Göte.
- Göte učí děti, jak se řeknou Švédsky Vánoce – „jul“. Může dětem vyprávět o velké švédské tradici, průvod na svatou Lucii, kdy dívky prochází městem a zpívají koledy.
- Göte se s dětmi loučí s tím, že podoba Vánoc může být v různých zemích odlišná, ale společné mají to, že je to slavnostní období, které je plné barev, zajímavého jídla a rodinných setkání.

Pozor na stereotypy: Ne všechny děti slaví Vánoce ve stejný den a ne všechny děti dostávají dárky ve stejný čas, ani to nemusí být pod stromeček. V některých zemích připadá oslava Štědrého dne až na 7.1., 25.12 nebo může být pohyblivý apod.

MODRÝ PTÁČEK

Cíl aktivity:

- rytmizace – schopnost reagovat na hudbu, zpěv, tanec,
- zrakové vnímání - posílení barvocitu
- práce s barvami
- cvičení jemné motoriky - vystřihování
- spolupráce ve skupině, ve dvojicích – případně individuální práce
- poznávání cizích jazyků, charakteristické monumenty, orientace na mapě

Věková skupina / skupinová / individuální aktivita:
předškoláci; skupinová aktivita

Materiál:

- didaktický materiál – velké makety (plakáty) charakteristických staveb (pyramidy, Eiffelova věž, Brandenburská brána, Big Ben), velká mapa světa
- výtvarné potřeby – papíry (bílé, barevné), barvy, nůžky, lepidlo,
- kostým modrého ptáčka – modré oblečení, škraboška, čelenka zdobená modrým peřím
- nahrávky doprovodné hudby – Frère Jacques, Kalamajka, Good morning song, Shakira – Waka waka, W. Farrell – Happy, Felix Slováček – let čmeláka, Ptačí tanec

Námět příběhu k předškoláckému představení:

Jednou v parku se objevil Modrý ptáček a ostatní ptáčci se slétli kolem něj. Ptali se ho odkud je, že takového ptáčka ještě nikdy neviděli.

„Já nevím“ odpověděl Modrý ptáček.

„A víš, kde jsi?“ ptali se ho ptáčci

„Nevím“

„Jsi v Praze, v České republice. Zdravíme se tady AHOJ.“ A aby ho rozveselili, naučili Modrého ptáčka tancovat mazurku, kterou si pak společně zatancovali (na hudbu Kalamajka).

„Pomůžeme ti dostat se domů. Co jsi na své cestě viděl?“ ptali se ho ptáčci.

„Už vím, viděl jsem Brandenburskou bránu“ zajásal rozveselený Modrý ptáček. (pokaždé některý z ptáčků ví, kde je místo, na nějž si Modrý ptáček vzpomněl. (NE/ Brandenburská brána, FR/ Eiffelova věž, VB/ Big Ben, EG/ pyramidy, Maroko)

- V každé zemi si ukážou charakteristický objekt, typický pro stát.
- Společně ho umístí do velké mapy.
- Naučí se společně i s diváky pozdrav: Ahoj, Bonjour, Guten tag, Good morning.
- V každé zemi si společně zatančí na vybranou hudbu.
- Pokaždé, když přelétávají ze země do země, tak hraje „let čmeláka“.
- Ve chvíli, kdy doletí do Maroka, odkud ptáček pochází, tak si společně s rodiči zatančí ptačí tanec.

MULTI-STROMEČEK

Věková skupina / skupinová / individuální aktivita:
předškoláci; skupinová aktivita

Cíl aktivity:

- zrakové vnímání - posílení barvocitu
- práce s barvami
- cvičení jemné motoriky – vystřihování, nalepování
- spolupráce ve skupině, ve dvojicích – případně individuální práce
- poznávání tradic – navázání na historii v evropském měřítku

Materiál:

- didaktický materiál – historie zdobení stromečku (1570 Německo, 1812 Praha – obvykle stálezelený jehličnan) jak si zdobí své stromečky / domovy lidé v různých koutech světa, vytištěné obrázky tradičních vánočních ozdob, vlajky různých států
- výtvarné potřeby – papíry (bílé, barevné), barvy, nůžky, lepidlo, jehla a nit (provázek, děrovačka)

Popis aktivity:

- Při společném zdobení stromečku ve školce je příležitost si s dětmi popovídat, jak se slaví Vánoce v různých koutech světa. Jak vypadá tradiční vánoční výzdoba ve vybraných zemích. Na obrázcích si ukážeme, jak vypadají tradiční vánoční ozdoby v různých koutech světa i u nás, jak se historicky mění trendy zdobení stromku. Děti sdílí, jak vypadá vánoční výzdoba u nich doma, jak a kdo zdobí stromeček.
- Vyrobit si ozdoby na společný školkový vánoční stromeček. Obrázky ozdob z různých koutů světa vystřihneme a podlepíme barevným papírem, zavěsíme na mašličku a zdobíme s nimi stromeček.

Pozor na stereotypy: Ne všechny děti slaví Vánoce ve stejný den a ne ve všech zemích zdobí vánoční stromeček.

VÁNOCE Z CELÉHO SVĚTA

Věková skupina / skupinová / individuální aktivita:
předškoláci; skupinová aktivita

Cíl aktivity:

- zrakové vnímání - posílení barvocitu, zrakové rozlišování (viz pracovní listy z knihy)
- spolupráce ve skupině, ve dvojicích – případně individuální práce
- poznávání vánočních tradic v celosvětovém měřítku

Materiál:

- didaktický materiál (obrázky, interaktivní tabule, fotografie)
- worksheets (Vánoce ze všech koutů světa, Rodinné album)
- Karolina Medková: Vánoce z celého světa. Praha: Albatros. 2015, ISBN 978–80–00–04100-1
- Pracovní listy inspirované knihou
- mapa světa

Popis aktivity:

1. Co jíme u nás a v Mexiku o Vánocích? S dětmi si přečteme úryvek z knihy, jak se slaví Vánoce v Mexiku. Porovnáme naše české tradice s mexickými. V povídání se zaměřujeme především na stravu a tradiční pokrmy. Ovoce je nedílnou součástí vánočních oslav na Mexiku, u nás je to vánoční cukroví.
2. Jaké dostáváme dárky? Inspirováno pracovním listem z knihy – každá věková kategorie je velmi specifická svými potřebami a přáními. Zkus napsat / nakreslit dopis Ježíškovi za své nejbližší – sourozence, rodiče, prarodiče.
3. Při ranním povídání si společně porovnáme, jak slaví Vánoce v různých koutech světa (USA, Austrálie, Mexiko, Rusko, Finsko). Vždy si přečteme úryvek o cizí zemi a porovnáme je s tradicemi u nás. Zemi si ukážeme na mapě.

Pozor na stereotypy: Ne všechny děti slaví Vánoce ve stejný den. V některých zemích připadá oslava Štědrého dne až na 7.1., 25.12, může být pohyblivý, apod.

Pro druhou oblast vzniklo 5 pracovních listů v českém a anglickém jazyce. Pracovními listy nás provázeli stejní průvodci, jako v prvním tématu: Honza z České republiky, Jake z Kanady, Arwa ze Spojených arabských emirátů a Tamiko z Japonska.

ARWA

TAMIKO

HONZA

JAKE

WORKSHEETS:

Pracovní listy jsou svou obtížností především určeny pro předškolní věk dětí. Mladší děti bez obtíží zvládají PL1, PL2 a PL3. PL4 a PL5 vyžadují přípravu didaktického materiálu a je vhodné je zařadit do ranního povídání či k tomu použít na pomoc vhodné publikace.

1. Vánoční les – zde mají děti na výběr z nepřeberného množství vánočních stromků. Podporujeme jejich fantazii a vymýšlíme, komu by se mohl, který vánoční strom líbit. Své postavy / monstra mohou děti zachytit např. na druhou stranu pracovního listu. Je možné na závěr aktivity zařadit i galerii majitelů stromků. Děti sami argumentují a představují své výtvo-ry a příběhy k nim.
2. Ježíškova nadílka – pracovní list prověřující zrakové vnímání a rozlišování. V druhém úkolu se odkazujeme na českou tradici, že dárky u nás přináší Ježíšek a v mnoha rodinách je zvykem mu napsat / nakreslit v adventním čase dopis se svými přáními. S dětmi si můžeme povídat o tom, jak se dopis Ježíškovi praktikuje u nich doma, kam se dává, kdy si ho Ježíšek bere, apod.
3. Vánoční jarmark – na pracovním listu si děti procvičí zrakové vnímání. Obrázky, které jsou zachyceny na pracovním listu korespondují s Vánoci, a proto z pracovního listu můžeme vycházet při ranním povídání. Například úloha č. 3 se váže svou tradicí Vánocům v Mexiku (ovoce na vánočním stole je důležitou součástí mexické tradice).
4. Rodinné album – tento pracovní list je podkladem pro ranní povídání a je dobré si k němu připravit dostatečný didaktický materiál. Informace o tom, jak se, kde slaví Vánoce či období Vánoc jsou dostupné na internetu nebo v knihách (viz aktivity).
5. Vánoce ze všech koutů světa – pracovní list, který vyžaduje přípravu pedagoga a didaktického materiálu. My jsme se inspirovali na internetu a z publikací. Bez přípravy je pracovní list velmi náročný a děti jej samostatně nejsou schopny vypracovat. Je určen, jako podklad pro seznámení se s tradicemi v jiných koutech světa, případně pro upevnění nově nabytých informací.

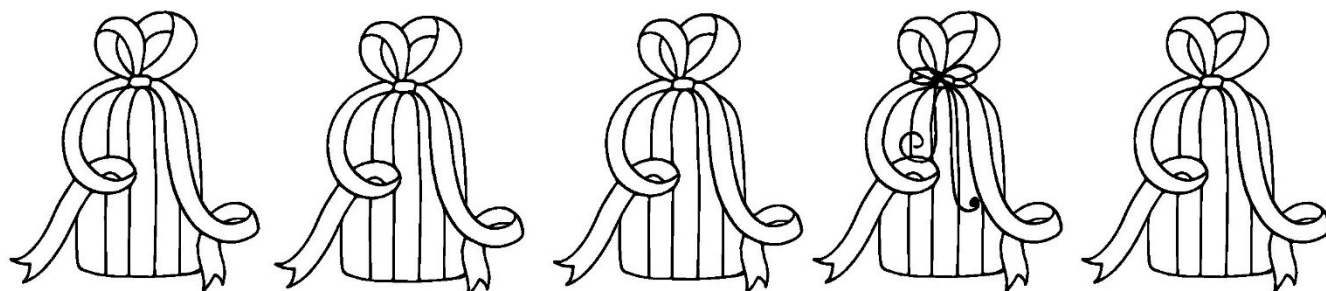
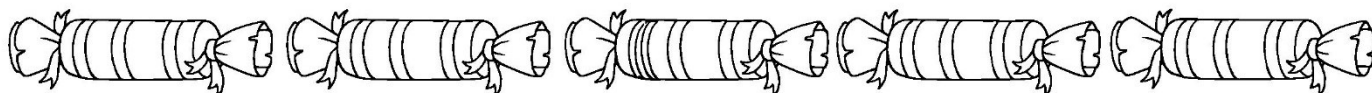
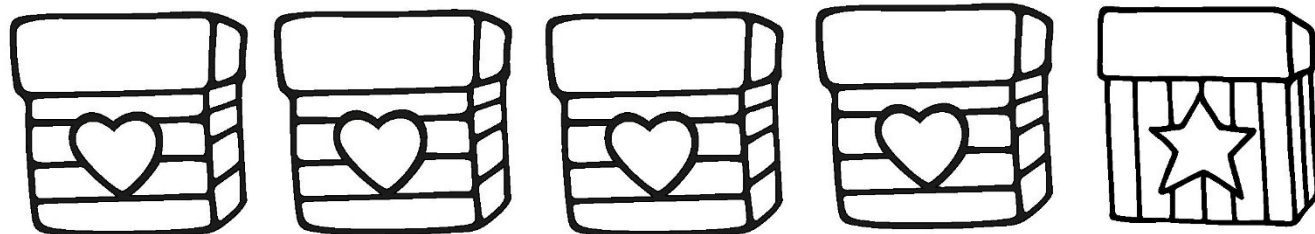
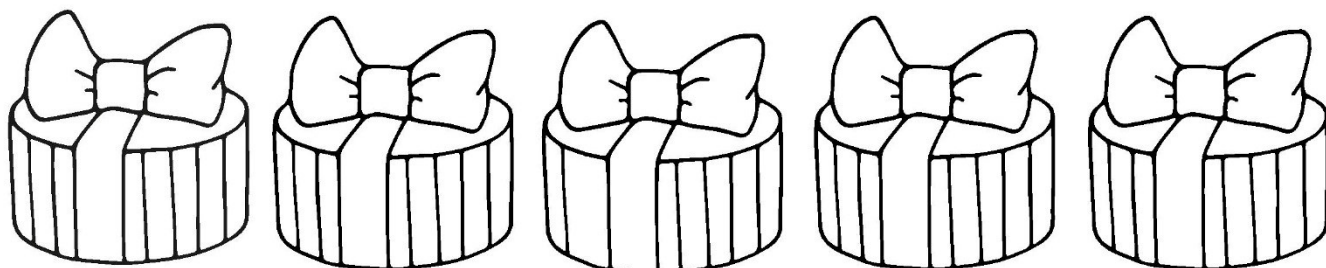
VÁNOČNÍ LES

1. V našem kouzelném lese čekají vánoční stromky všech druhů a tvarů na to, až si je někdo odnese domů. Vyber si ten, který se ti líbí nejvíc a vymysli, komu může takový stromek patřit? Zkus ho popsat.
2. Vezmi si čistý papír a svůj nejoblíbenější stromek na něj překresli. K němu nakresli i jeho majitele.
3. Ostatní stromky si můžeš vybarvit.

JEŽÍŠKOVA NADÍLKA

1. Ježíšek donesl hromadu dářků, ale v každé řadě je jeden, který tam nepatří. Vez mi si barevnou pastelku a popletený dárek zakroužkuj.
2. Na druhou stranu tohoto listu nakresli dárek, který si od Ježíška přeješ nejvíc.

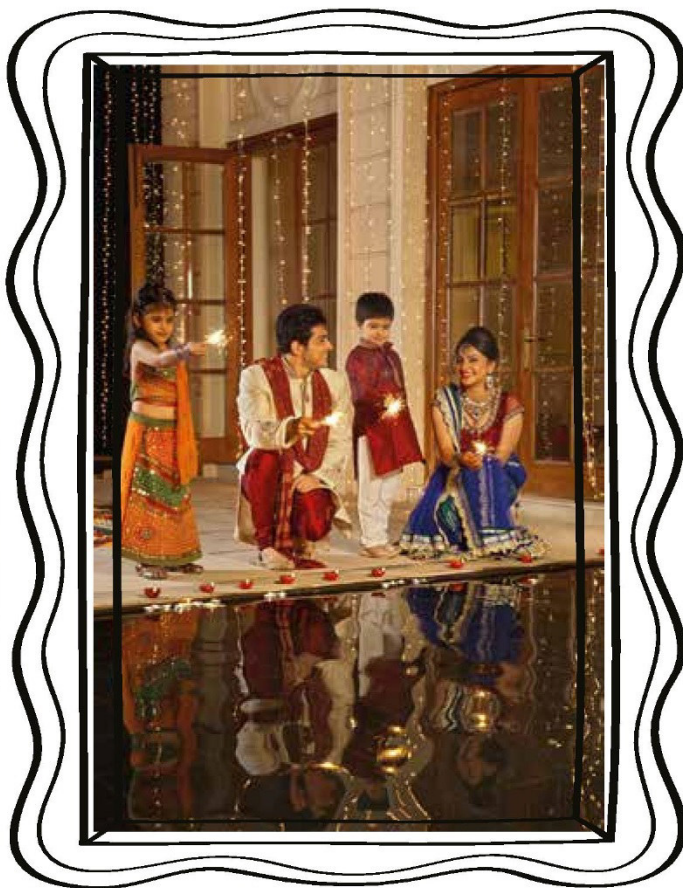
RODINNÉ

1. Konec roku se slaví v různých zemích různě. Na obrázcích jsou rodiny z Austrálie, Ameriky, Japonska, Číny, Indie a Izraele. Podívej se na obrázky a řekni, jak se jejich oslavy liší od vánoce, které slavíme v České republice.

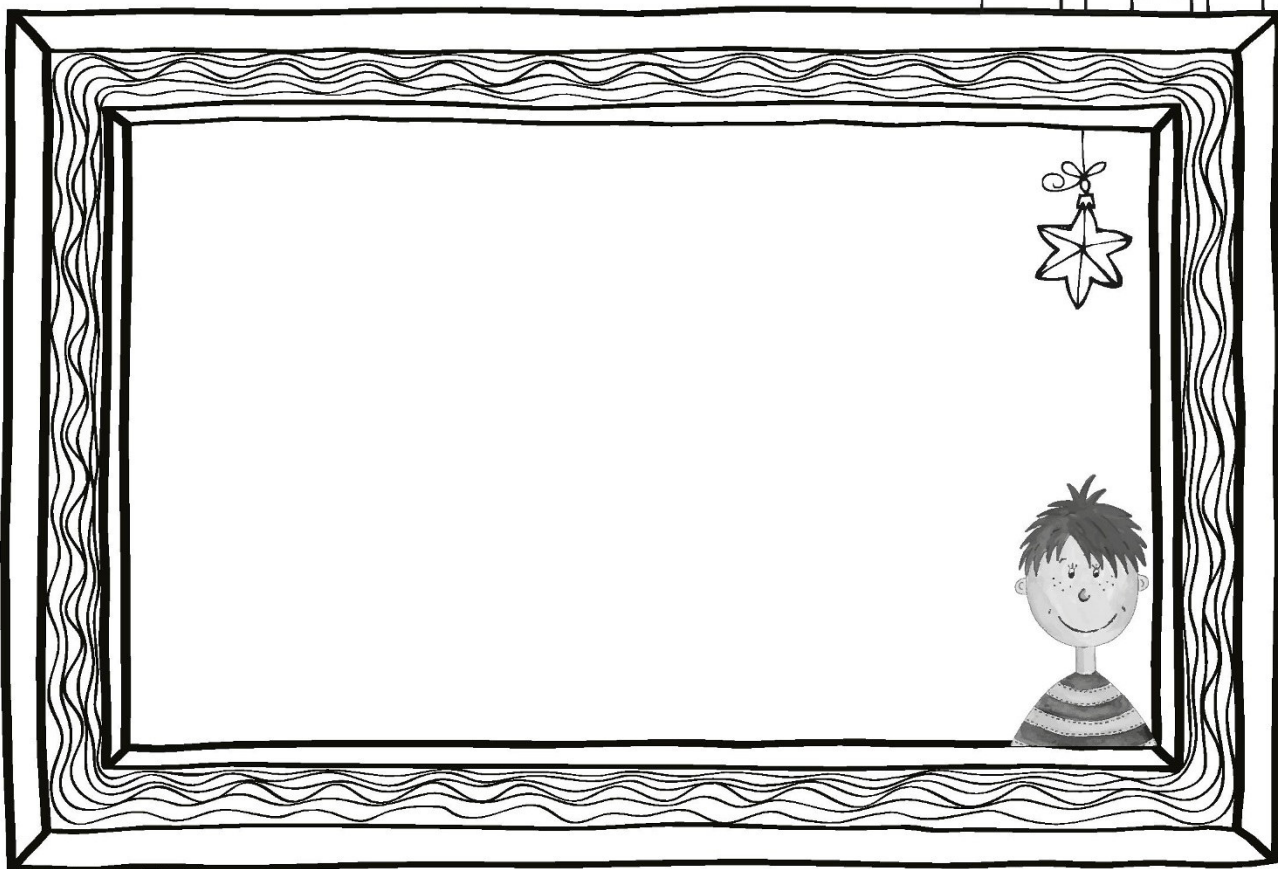
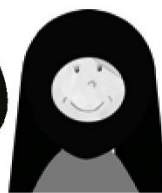
ALBUM

2. Slavíte doma vánoce nebo máte na konci roku jiný svátek?

Jak oslavy probíhají?

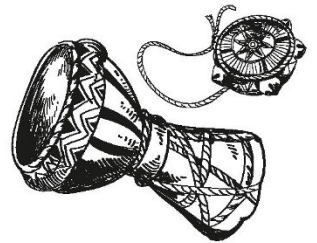
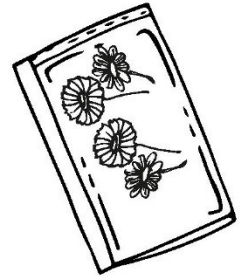
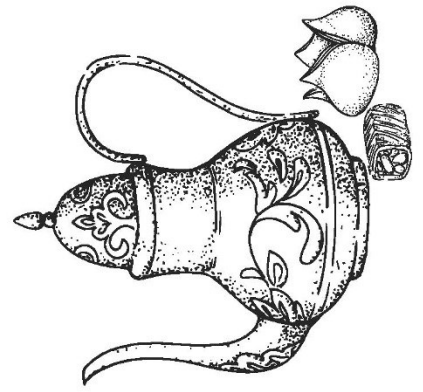
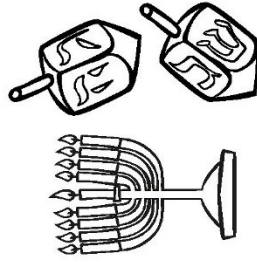
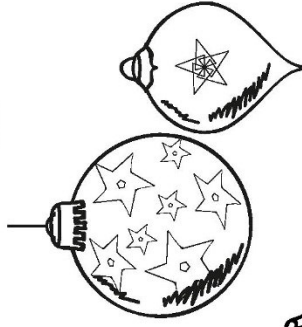
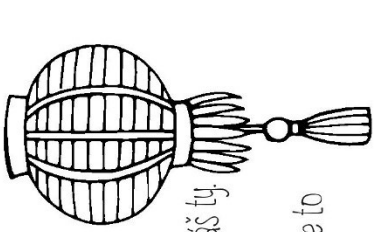
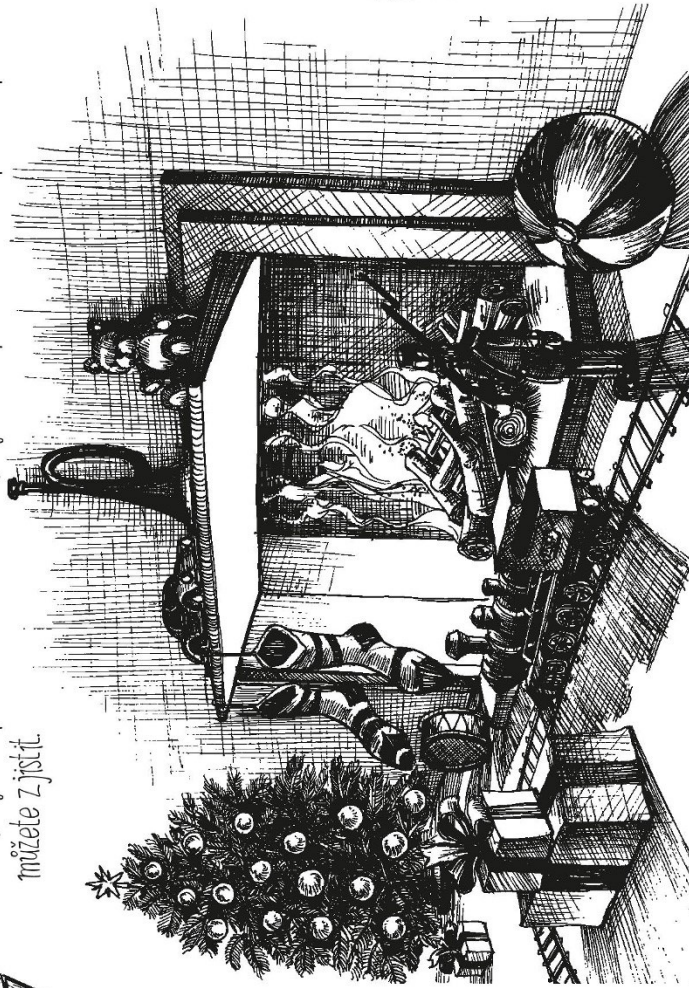
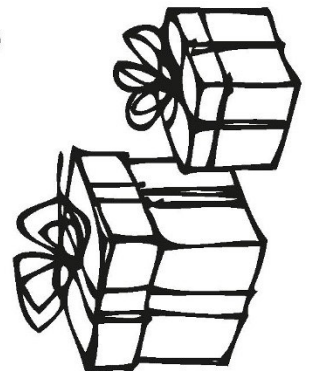
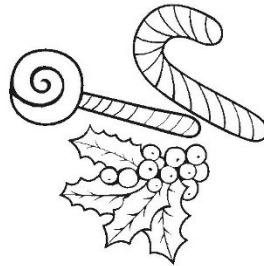
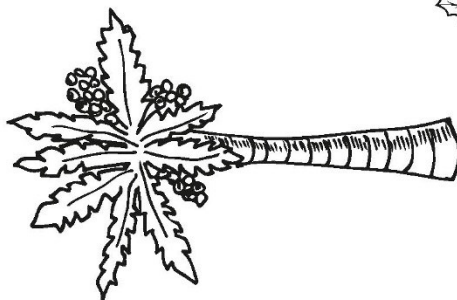
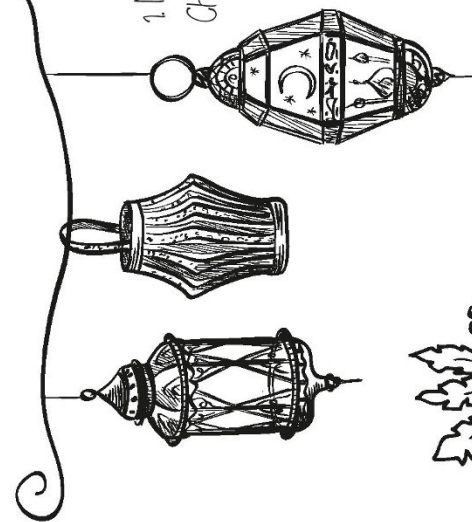
3. Do prázdného obrazu nakresli, jak slaviš vánoce, nebo jiný svátek, ty a tvoje rodina.

VÁNOCE ZE VŠECH KOUTŮ SVĚTA

1. Ne všichni děti na světě slaví na konci roku vánoce. V některých zemích se neslaví vůbec, v některých se koná Chanuka, někde mají svátek světel. Podívej se na obrázky a zakroužkuj vše, co patří k oslavám vánoce, tak, jak je znáš ty.

2. Co myslíš, na jaké oslavy se používají ostatní předměty? Pokud nevíš, nevaď, zkus si o tom popovídat s nějakým dospělákem. Pokud si není jistý ani dospělák, zkus se společně přeciť nějakou encyklopedii, kde to můžete zjistit.

Vánoce v kostele Jiřího z Poděbrad

V předvánoční čas jsme vyrazili na prohlídku kostela na Jiřího z Poděbrad. Děti měly možnost prohlédnout si celý kostel včetně prostor kam není běžný přístup, a to do krypty a do spodní části věže kostela. Poznali jsme české svaté, které jsme se naučili pojmenovat. Viděli jsme, jak se staví velký kamenný betlém. S dětmi jsme nasáli předvánoční atmosféru v adventním čase.

Junioři pro seniory

S dětmi navštěvujeme domov seniorů dvakrát ročně. Při podzimní návštěvě s sebou děti přinesly jako dárek papírové ježky. V úvodu návštěvy děti zpívaly tematické písničky a recitovaly básničky. Zařadili jsme lidové písně, aby si děti mohly zaspívat společně s babičkami a dědečky. Pak si junioři se seniory malovaly, výtvarničily a hráli deskové hry. Děti mají tyto návštěvy rády, rády vyrábí dárečky pro seniory a předvádějí, co nového se naučily. Babičky a dědečkové jim na oplátku vyprávějí spoustu zajímavých příběhů z jejich dětství.

AKCE K TÉMATU

Představení pro rodiče

Každoročně předškoláci nacvičují pro své blízké krátké představení. Během svého vystoupení představují nacvičené skladby na flétnu, tanečky, říkanky či písničky. Letos byl námět představení v multikulturní duchu. Modrý ptáček, který zabloudil do Čech se snaží vrátit domů a doprovází ho naši kamarádi. Cestou poznávají cizí země. Více viz aktivity, námět představení.

Cesta do Betléma - Minor

Příběh o narození Ježíška děti už znají, ale díky představení se mohly přenést do Nazaretu, kde celý příběh začal a putovat s jeho rodiči až do Betléma, kde se Ježíšek narodil. Představení děti bavilo svou zábavnou formou, bylo zde zařazeno i mnoho písní, které si děti spolu s postavami mohly zazpívat. Na konci si děti mohly prohlédnout Ježíška v jesličkách a vyfotit se s ním.

Planetárium – Křišťálové sestry

V planetáriu jsme se prostřednictvím příběhu přenesli na jižní polokouli do daleké Austrálie. Celý příběh byl motivován dávným příběhem o dvou mladých lovcích a křišťálových sestřích – Plejádách. Cestu jim zkřížil zlý obr Wuruna, který dívky zajal a nutil je pro něj pracovat. Netušil však, že jsou pod ochranou kouzelných borovic, pomocí nichž se jim podařilo uprchnout na oblohu. Bratři se trápí, že již dívky nikdy nevidí. S pomocí moudrého náčelníka Nartu a sluneční ženy Jhi a díky vytrvalosti se bratrům podaří vystoupat na oblohu za dívkami, kde společně září dodnes jako souhvězdí. Celý program pěkně navazuje na multikulturní téma, že sic jsou hvězdy na nebi stále stejné, tak je z různých koutů planety vidíme jinak.

Použité didaktické materiály a pomůcky:

- Pick and mix people, Orchard Toys
- Karolina Medková: Vánoce z celého světa. Praha: Albatros. 2015, ISBN 978-80-00-04100-1
- Zdroj výtvarných inspirací: Pinterest

www.skolkabambino.cz

facebook.com/skolkabambino

Jedinečné mezinárodní školky a jesle v **Dejvicích** a na **Vinohradech**.